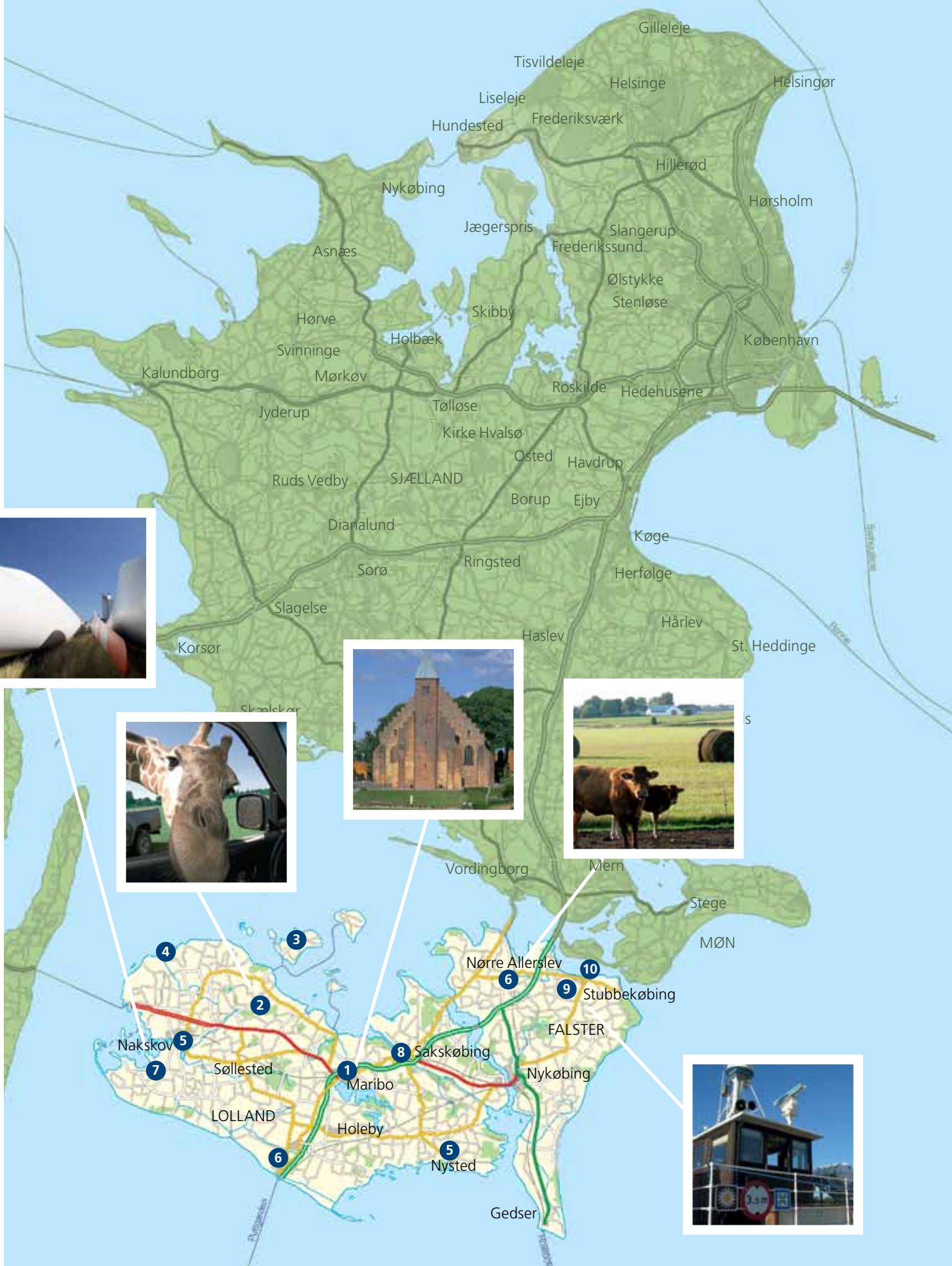

**Ta' på
grønne oplevelser
- Lolland og Falster**

Tå på grønne oplevelser – Sjælland, Møn og Lolland-Falster
 Udgiver: Roskilde Universitet og Østdansk Turisme
 – Den Lærerige Miljøoplevelse.
 Projektleder Jesper Holm
 Redaktør og Forfatter: Inger Højbjerg

Grafisk tilrettelægger: Mette Bødker
 Fotografer: Rune Mariboe, Søren Sørensen, Eva Diekmann,
 Susanne Haraszuk, Ivan Reedtz-Thott, Ulla Kirsten Terkelsen
 og Østdansk Turisme
 Sponseret af: Region Sjælland

Ta' på grønne oplevelser - Sjælland, Møn og Lolland-Falster

Vi har i Danmark taget bæredygtighed, renere miljø og økologiske fødevarer med ind i dagligdagen og vil fortsat gøre det med større vægt. Når et hus skal bygges eller renoveres bliver der ved valg af byggematerialer, opvarmning, isolering m.m. i stigende grad taget mere hensyn til ressourcer og bæredygtighed, for at forbedre klima og økonomisere energiforbruget. Når vi i vores husholdninger smider affald ud og bruger vand, tænkes der mere i genbrug og i naturkredsløb. Vi kan i Danmark allerede nu købe os til en række af disse miljøløsninger, f.eks. findes økologiske fødevarer i næsten ethvert supermarked, og forbruget er stigende.

Denne status skyldes tiltag fra fremsynede ildsjæle, som de seneste 20-30 år i små virksomheder via netværksdannelse har bragt udviklingen til dagens Danmark.

I dette magasin vil vi invitere regionens gæster indenfor hos nogle af disse mange ildsjæle, der har bidraget til den positive udvikling. De har en god historie at fortælle og i mange tilfælde et godt produkt at sælge. Det er f.eks. private bondgårde, der åbner dørene for gæster, boligområder, der acceptere interesserede besøgende og små virksomheder, der har åbnet boder med et udbud af deres økologiske produkter. Besøgsstederne er også særdeles velegnede for familier med børn. Vi har forsynet magasinets tekst med et link til de enkelte besøgssteders hjemmesider, hvis de har en sådan.

At gå på oplevelse i det grønne Sjælland skal være at få aktiveret alle sine sanser: smage, lugte, føle og se. Derfor har vi udvalgt et bredt spektrum af mangfoldige oplevelser lige fra økologiske gård-

brug, vedvarende energianlæg, øko-landsbyer til økologiske hudpræparater. Der har ikke været plads til alle, så man kan sagtens selv gå på opdagelse i det grønne Sjælland og finde flere spændende oplevelser.

Magasinet er opdelt i 4 geografiske sektioner, som på overskuelig vis skal bringe gæsten rundt til de mange besøgssteder, der forhåbentlig vil give inspiration til fornyelse i dagligdagen. Tallene i tekst og på kort henviser især til de besøgssteder, hvor stedsnavnet ikke umiddelbart er synligt på kortet.

De fremhævede navne i teksten har links til besøgsstedernes hjemmeside.

Når man færdes i regionen er det muligt at komme til mange af regionens byer med [tog](#), hvori man sagtens kan medbringe cyklen.

Man kan også i enhver provinsby leje cykler til en rimelig pris, og det giver en hel anden oplevelse af naturen og landskabet at cykle, frem for at køre bil. Distancen mellem besøgsstederne er ikke længere, end de kan nås på cykel.

Der er mange gode muligheder for at overnatte miljøvenligt. Alle [FDM-campingpladser](#) har fået tildelt EU's miljømærke blomsten. Andre overnatningssteder som feriehus, campingpladser, vandrehjem, feriecentre og hoteller har opnået miljømærket [Den Grønne Nøgle](#), og hotelkæden [Scandic](#) er svanemærket.

Der er således muligheder nok for at ferien kan holdes grøn hele vejen igennem.

God fornøjelse med de grønne oplevelser.

Lolland og Falster

Guldborgsundbroen

De to øer i det sydlige Danmark har i mere end 150 år været kendt som sukkerølandet. Indkomsten for øerne og deres befolkning var dyrkning og raffinering af sukker til det danske marked. Det er ikke mere den primære indtægtskilde, de tidligere sukkerfabrikker er nu indrettet til kontorer for anden erhvervsvirksomhed, kun fabrikkerne i Nakskov og Nykøbing Falster er endnu i funktion. De står som imponerende bygningsværker fra en svunden storhedstid.

I den hyggelige gamle klosterby Maribo ¹ er Birgittaordenens gotiske kirke nu domkirke, hvor Christians d. IV's ynglingsdatter Leonora Christine ligger begravet.

Maribo Domkirke

Søerne omkring byen er en spadseretur værdig, turen kan også gøres på cykel, og samtidig kan man se det fine gamle [frilandsmuseum](#), der ligger ved Søndersøs nordlige bred. I en weekend midt i juni arrangerer museet en stor fødevarerfestival – [Moder Jord](#) – med temaer som frugt & sundhed for hele familien, frugtcirkus med børneaktiviteter og et stort marked med kød, pølser, oste, frisk frugt og grøntsager, most, frugtbrændevin m.m. Museets gamle bygninger danner en spektakulær ramme omkring de udstillede fødevarer.

Moder Jord Festival

Knuthenborg Safaripark

En af Lollands største attraktion er [Knuthenborg Safaripark](#) ② med Danmarks nok største flokke af fritgående dyr – også vilde dyr – er anlagt, så man kan køre gennem parken i egen bil. Både voksne og børn har stor fornøjelse af den oplevelse.

En tidligere hovedgård til Knuthenborg – [Knuthenlund](#) – er i dag et af Danmarks Største økologiske jordbrug hvor jorden udnyttes til at dyrke foder til den store bestand af økologiske får og geder. De malkes dagligt kl. 15 bag glas, synligt for alle godsets gæster, og bliver i godsets mejeri omdannet til mælk, yogurt og herlige oste, som vinder priser og kan købes i mejeriudsalget på Knuthenlund. Der kan man samtidig købe andre økologiske produkter fra området. Godsets ejer Susanne Hovmand er fjerde generations ejer af godset og startede omlægningen til økologisk brug i 2007.

[Fejø](#) ③, den lille ø nord for Knuthenlund, er kendt som æbleøen med den gode most. Den årlige tilbagevendende begivenhed er Æblets dag i Oktober, hvor der kan købes og smages æbler i alle afskygninger, lige fra Cider til æblekage .

På [Kernegården](#) er det muligt at overnatte i en charmerende hytte med udsigt til havet, den økologiske æbleplantage og haven med dyr, som er vant til at blive klappet af børn. Ejerne producerer egen økologisk cider og lamme-pølse, som de sælger i den lille gårdbutik. Men der er flere muligheder for at overnatte og spise økologisk på øen, f.eks. i de små cafeer, der er åbne om sommeren.

Det er nemt at komme til og fra øen, da færgen sejler mellem Kragensås og Fejø fra tidlig morgen til sen aften.

Vindeby Havmøllepark

Vestas vindmøller

Den Fuldkomne Fisker

Oppe på nordspidsen af Lolland har man den herligste udsigt til Vindeby Havmøllepark, der leverer vedvarende energi til øen.

Det er også i det område man finder campingpladsen ved Onsevig 4 med en uforglemmelig restaurant: **Den Fuldkomne Fisker**. Restauranten serverer økologisk lam og oste fra Knuthenlund, frisk og røget fisk fra den lokale fisker og primært økologisk frugt og grønt, dyrket i omegnen.

Det er en oplevelse at indtage et måltid der. Men ring i forvejen. Det er også herfra man kan bestille lokale lystfisketure i Langelandsbæltet.

Nakskov 5 ligger inde i en fjord med et herligt ølandskab lige uden for byen. Postbåden sejler, hvis vejret tillader det, dagligt turen til de mange små øer i fjorden og det er muligt at stå af og på under turen. Der arrangeres også mange ture med naturvejledere som kan introducere flora og fauna til fjorden og dens ørige.

Skibsværftet i Nakskov, etableret af ØK's stifter H.N. Andersen, og som i 100 år var en stor og driftig virksomhed, er nu – ligesom sukkerraffinaderierne – nedlagt, så øerne har måttet finde andre indtægtsmuligheder

Den tidligere skibsværftsgrund er udnyttet til bl.a. produktion af de helt store vindmøllevinger fra Vestas, som kun må transporteres med skib. Det er et imponerende syn, når man kører ud mod den seværdige nyanlagte affalds Nakskov Industri- & Miljøpark med en utraditionel genbrugsstation. Det er en af de absolut mest moderne installationer i Nordeuropa og har officiel status som park. Er man i bil eller på cykel, så køр ud og se anlægget, der også kan bruges til kulturelle formål, larmende rockkoncerter f.eks., som, når de spilles der, ikke kan forstyrre byens borgere.

Det er også fra Nakskov, der går en cykelsti på diget rundt øens sydlige spids og videre på sydkystens dige til Rødby Havn. Østersøstien er det lokale navn på cykelstien der er en del af [regional cykelrute 38](#)

Lidt uden for Rødby Havn ligger [Lalandia 6](#) der tilbyder masser af aktiviteter til hele familien. Alt fra tropisk badeland over bowling, minigolf og 3D biograf til skøjtebane kan afprøves på den miljømærkede attraktion.

Lalandia

Den lille landsby Vestenskoven [7](#) er verdens første brintlandsby. 30-45 husstande får strøm og varme fra Lollands overskudsproduktion af vind. Udstillingen [H2 Interaction](#) henvender sig til både børn og voksne, der vil vide mere om klima, vedvarende energi, brint og brændselsceller fortalt på en innovativ og nytænkende måde.

På vej til Vestenskov passerer man – meget apropos – Danmarks største vindmøller på land, som står ved Saunsøvig. Det er muligt at komme op og stå under en af kæmpemøllerne og mærke suset i håret, mens vingerne svinger rundt.

Nysted har mange velbevarede gamle huse og en lille havn med god udsigt til Ålholm Slot fra 1300-tallet. Et passende sted at stoppe op og nyde det smukke landskab omkring byen inden turen går videre til f.eks. Saksøbing.

Nysted

I Saksøbing 8 kan man bo godt på [Hotel Saxkjøbing](#) og spise om ikke kun økologisk, så dog måltider tilberedt af lokalt producerede råvarer. 3 gange årligt holder hotellet „folkekøkken“, hvor nogle af landets bedste kokke kommer og laver fremragende mad og serverer det folkeligt i hotellets gamle teatersal. Aftenen slutter af med en svingom i salen. I september er der frugtfestival på hotellet.

Det er også i Saksøbing, der ligger en social institution [Saxenhøj](#) et bo- og støttecenter for unge med særlige behov. Bostedet er delvist åbent for besøgende, da institutionen driver et stort økologisk gartneri og landbrug med dyr, bl.a. heste, det er muligt at få en ridetur på.

Der er også en gårdbutik med økologiske fødevarer og kunsthåndværk og cafeteriaet er åbent til frokost samt kaffe og kage. Et lærerigt besøgsmaal.

Guldborgsund kan krydses 3 steder, enten i tunnel eller over en bro. Det er et meget smukt kystlandskab man passerer på vejen mellem Lolland og Falster.

Nykøbing Falster blev grundlagt i det 14. århundrede og var dengang „sydhavsøernes“ hovedstad. Der er enkelt huse tilbage fra storhedstiden, som man møder på en spadseretur gennem de snævre gader. Historiens vingesus kan endnu mærkes i [Zarens hus](#) i Langgade, hvor Peter den Store opholdt sig i en kort periode i 1716 og er idag omdannet til restaurant.

Dyrevelfærd er vigtigt for [Kirkehøjens Limousine](#), gården, der ligger på Falsters nordlige del oppe mod Stubbekøbing 9. Dyrene går frit ude og især de ungarnske uldsvin er et besøg værd. Gårdbutikken er velassorteret med både kød, pølser og vin, øl fra Krenkerup og koldpresset olivenolie.

Danmark er kendt for sit brolandskab, men også for den mangfoldighed af småfærger, som før broerne var vigtige for forbindelsen mellem øriget. Nogle af dem sejler endnu, tag f.eks. en tur med [Ida](#), der krydser Grønsund 10 mellem Stubbekøbing og Bogø, dog kun i sommerhalvåret. Onsdag aften er der sejlads med Ida, hvor programmet veksler mellem lokal kolonit og whiskysmagning. Madkurven kan medbringes eller bestilles. Det er i øvrigt forbindelsen for cyklister, der skal krydse Grønsund, da det ikke er tilladt at cykle på Farøbroerne, men gerne på Storstrømsbroen.